

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie,

a examinat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Afanas Marin în numele inculpatului, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 noiembrie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, în cauza penală în privința lui,

Tomov Dumitru

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 06.04.2021 – 29.11.2021;

Instanța de apel: 20.12.2021 – 05.07.2022;

Instanța de recurs: 14.11.2022 – 07.12.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 noiembrie 2021, Tomov Dumitru a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă cu muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 240 (două sute patruzeci) ore.

S-a încasat din contul lui Tomov Dumitru în beneficiul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea examinării medicale în sumă de 52 (cincizeci și doi) lei.

2. Pentru a se pronunța cu sentința în cauză, instanța de fond a reținut că Tomov Dumitru, la 15.09.2020 în jurul orei 03:10, contrar prevederilor pct. 14 lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, conform căroră "conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate", aflându-se la volanul automobilului de model "Honda Civic" cu n/î XXX XXX, fără a deține permis de conducere, deplasându-se pe str. Calea Orheiului 20/1, mun. Chișinău, a fost stopat de către inspectorii de patrulare din cadrul INSP al IGP al MAI. În cadrul verificării a fost suspectat în conducerea mijlocului

de transport în stare de ebrietate narcotică, din care motiv a fost condus la Dispensarul Republican de Narcologie de pe str. Petru Rareș 32, mun. Chișinău, pentru a fi supus examinării medicale în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei. Fiind supus testării alcooscopice cu aparatul "Drager 6810", rezultatul fiind de 0,00 mg/l, ulterior a prelevat urina, fiind pozitivă la marijuana, amfetamină. Ulterior, i s-a propus să preleve sânge, însă ultimul a refuzat, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei nr. 9029 din 15.09.2020.

Instanța de fond a constatat că Tomov Dumitru prin acțiunile sale intenționate a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (4) Cod penal – conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe, care nu deține permis de conducere.

3. Nefiind de acord cu sentința apeluri au declarat:

3.1. Avocatul Afanas Marin în interesele inculpatului Tomov Dumitru, în termen, prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei decizii de achitare pe motiv că în acțiunile inculpatului nu există fapta infracțiunii imputate.

În motivarea cererii de apel a invocat că atât la urmărirea penală, cât și în ședințele de judecată nu a fost dovedită vina inculpatului.

Probele prezentate de acuzare nu demonstrează comiterea infracțiunii de către Tomov Dumitru.

În cadrul urmăririi penale, cât și în instanța de judecată n-au fost verificate complet și obiectiv circumstanțele cauzei.

Probele aduse de acuzare și anume: procesele - verbale de examinare, constatare, ridicare, de examinare a obiectelor, etc., la fel, nu demonstrează direct vinovăția inculpatului, iar în baza presupunerilor nu se poate constitui o acuzație penală. Cu referire la „rechizitoriul” pe cauza dată, reiterează că este compus, pe niște temeuri superficiale, inclusiv acesta fiind bazat pe niște fapte care sunt lipsite de careva probe concludente.

3.2. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul reprezentare, Sturzu Veaceslav, în termen, prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Tomov Dumitru în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal să-i fie aplicată o pedeapsă cu închisoare pe un termen de 1 (unu) an cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu menținerea celorlalte dispoziții ale sentinței.

În motivarea cererii de apel a invocat că, Tomov Dumitru nu s-a prezentat la niciuna din ședințele de judecată, iar examinarea cauzei a avut loc în lipsa acestuia, fiind anunțat în căutare. La etapa urmăririi penale, inculpatul nu a

recunoscut vina de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, refuzând să dea careva declarații. Deși, instanța de fond a constatat cu certitudine vinovăția lui Tomov Dumitru, acuzarea consideră că sentința este criticabila din motivul blândeții pedepsei stabilite și imposibilității punerii în executare a acesteia.

Menționează acuzatorul de stat că, instanța la stabilirea pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității, s-a bazat pe faptul ca inculpatul a comis pentru prima dată o infracțiune și careva circumstanțe agravante nu au fost identificate. Însă, instanța de fond a ignorat faptul că, potrivit art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. În acest sens nefiind reținut faptul că inculpatul s-a eschivat de a se prezenta în ședința de judecată, fiind anunțat în căutare, iar ca urmare pedeapsa sub formă de muncă neremunerată nu va putea fi pusă în aplicare.

Pedeapsa este echitabila atunci când este capabila de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează, că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, a fost respins ca fiind nefondat apelul avocatului Afanas Marin și admis apelul procurorului, casată parțial sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 29 noiembrie 2021, în partea individualizării pedepsei, și în această parte s-a pronunțat a hotărâre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

“Tomov Dumitru recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal prin sentința din 29 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani), a-i aplica pedeapsa cu închisoare pe un termen de 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru bărbați.”

Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

4.1. Pentru a pronunța decizia instanța de apel a constatat că prima instanță corect a conchis că, Tomov Dumitru este vinovat de comiterea infracțiunii imputate și prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, după semnele calificative a infracțiunii, - conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de alte substanțe, care nu deține permis de conducere.

S-a reținut că inculpatul Tomov Dumitru în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond nu s-a prezentat pentru a da declarații pe marginea învinuirii aduse. Prin încheierea din 24 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani a fost anunțat în căutare din motivul eschivării de la judecarea cauzei în instanța de judecată. În acest sens, instanța de judecată a menționat că posibilitatea examinării cauzei în lipsa acuzatului (inculpatului) este admisă de CtEDO în condițiile în care acestuia îi sunt aduse la cunoștință materialele cauzei, fapta ce s-a produs la 26 martie 2021, când inculpatul la etapa de urmărire penală a fost reținut și i s-a adus la cunoștință actul de învinuire, drepturile și obligațiile a învinuitului, rechizitoriul, cât și i s-au prezentat materialele cauzei pentru a face cunoștința la 26.03.2021 (f.d. 53, 79, 88-90, 91-98). Astfel, instanța de fond în mod întemeiat, în corespundere cu prevederile art. 321 alin. (2) pct. 1), alin. (6) Cod de procedura penală, a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului, care s-a eschivat de la judecarea cauzei. Iar, deși inculpatul Tomov Dumitru nu și-a recunoscut vina în comiterea faptelor incriminate prin rechizitoriu, vinovăția lui de comiterea infracțiunii imputate, s-a confirmat prin probele administrate în cadrul urmăririi penale, cercetate în instanța de fond și verificate prin citire în apel.

Instanța de apel a menționat că, la stabilirea pedepsei, urmează de luat în considerație faptul că inculpatul Tomov Dumitru a comis o infracțiune care conform art. 16 Cod penal, face parte din categoria celor ușoare, personalitatea inculpatului, care nu și-a recunoscut vina, s-a eschivat de a se prezenta în ședința de judecată a instanței de fond, fiind anunțat în căutare, la evidența medicului narcolog se află cu diagnoza de consumator de substanțe narcotice din anul 2015 (amfetamine), iar la evidența medicului psihiatru nu se află. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 76 Cod penal, circumstanțe atenuante instanța de fond a reținut comiterea pentru prima oară a unei infracțiuni, iar potrivit art. 77 Cod penal, circumstanțe agravante nu au fost reținute. Subsecvent, ținând cont de multitudinea circumstanțelor care descriu infracțiunea respectivă și caracterizează negativ inculpatul, Colegiul a ajuns la concluzia că prima instanță în mod eronat a stabilit inculpatului pedeapsa cu muncă neremunerată în folosul comunității.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a constatat că la stabilirea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 240 ore, prima instanța nu a motivat din care considerente a ajuns la o asemenea concluzie, fără a da eficiența cuvenită prevederilor art. 61, 75 Cod penal.

Curtea de apel a notat că instanța de judecată, nu a reținut faptul că inculpatul Tomov Dumitru nu a recunoscut vina, s-a eschivat de la

urmărirea penală, unde fiind anunțat în căutare, a fost depistat și reținut efectiv de la 25.03.2021 până la 26.03.2021, iar urmare a îndeplinirii actelor de procedură, a fost eliberat la 26.03.2021. Necătând la comunicarea inculpatului de către organul de urmărire penală materialelor cauzei penale la 26.03.2021, inculpatul în continuare s-a eschivat de la prezența în ședință de judecată și judecarea cauzei atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, fiind anunțat în căutare de către instanța de fond și care a derulat și la etapa judecării cauzei penale în instanța de apel. Urmare celor menționate referitor la comportamentul inculpatului după comiterea infracțiunii, în timpul urmăririi penale și judecării cauzei în instanța de fond, Colegiul penal a atestat că instanța de fond a omis și momentul că pedeapsa sub forma muncii neremunerate în folosul comunității nu va putea fi pusă în aplicare, ori aceasta necesită prezentarea condamnatului la oficiul de probațiune și antrenarea acestuia în afara timpului serviciului de bază sau de studii, la muncă, determinată de autoritățile administrației publice locale. Astfel, eschivarea inculpatului la etapa de urmărire penală, cât și eschivarea lui de la judecarea cauzei penale în instanța de fond și în instanța de apel, la rând cu celelalte date din cauza penale referitor la inculpat, denotă caracterul negativ a comportamentului acestuia, și persoanei lui caracterizate negativ. Pe cale de consecință, aplicarea unui asemenea inculpat unei pedepse nonprivative de libertate din categoria celei mai blânde, s-a considerat că nu își va atinge scopul pedepsei penale și nu va contribui la corijarea inculpatului.

Curtea de Apel a atestat că, argumentele invocate de apelant referitor la lipsa faptei infracționale prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal în acțiunile inculpatului Tomov Dumitru, nu și-au găsit confirmare și la caz, nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Afanas Marin în numele inculpatului, prin care fără a invoca nemijlocit incidența unui temei prevăzut la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 noiembrie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care al achita pe inculpatul Tomov Dumitru, pe art. 264¹ alin. (4) Cod penal, dat fiind faptul că în acțiunile lui nu există fapta infracțiunii.

5.1. În motivarea recursului ordinar declarat, a invocat că atât la urmărirea penală, cât și în ședințele de judecată nu a fost demonstrată vina inculpatului Tomov Dumitru de comiterea faptelor imputate.

Apreciind declarațiile martorilor, în cumul cu celelalte probe administrate pe cauza penală, apărarea consideră că inculpatul nu este

vinovat în cazul dat, respectiv probele enumerate nu demonstrează comiterea infracțiunii de către ultimul.

Consideră că în acțiunile inculpatului Tomov Dumitru, nu există fapta infracțiunii imputate, respectiv sau epuizat alte posibilități prevăzute de lege de a demonstra vinovăția acestuia.

La fel, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de apărare, respectiv decizia atacată nu cuprinde motivele de drept pe care se întemeiază soluția, or, această motivație este făcută în pripă, fără elucidarea completă și obiectivă a circumstanțelor ce au condus la emiterea acestei decizii.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru netemeinicia recursului ca inadmisibil.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 45 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data **05 iulie 2022**, în prezența procurorului și avocatului inculpatului Afanas Marin, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d. 178-180, vol. I), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării deciziei integrale și anume pentru data de **06 septembrie 2022, ora 14:00**. Tot din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 06 septembrie 2022 (f.d. 181, vol. I) se constată că la data stabilită, în prezența procurorului a fost pronunțată decizia motivată.

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la **06 septembrie 2022**, ședință despre care avocatul inculpatului, Afanas Marin, a cunoscut, fiindu-i cunoscută și soluția pe caz.

În continuare, Colegiul penal menționează că avocatul Afanas Marin în numele inculpatului, a declarat recurs ordinar împotriva deciziei adoptate la caz, la data de **10 octombrie 2022**, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe amprenta ștampilei de înregistrare la Curtea Supremă de Justiție, cu nr. 01-2186/22 (f.d. 213, vol. I).

Așadar, în cauza deferită judecării, Colegiul penal specifică faptul că termenul de atac prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de **07 septembrie 2022**, adică a doua zi după pronunțarea deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de **07 octombrie 2022**.

Prin urmare, recursul declarat la 10.10.2022, nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

La acest capitol este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate.

Totodată, Colegiul Penal menționează, că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Mai mult, Colegiul Penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen

pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

8. Prin urmare, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Afanas Marin în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2022, în cauza penală în privința lui *Tomov Dumitru xxxxxxxx*, deoarece recursul este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **27 ianuarie 2023**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie